

Examenul național de bacalaureat 2023
Proba E. b)

Limba și literatura slovacă maternă

Model

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(45 de puncte)

Pozorne si prečítajte uvedené ukážky:

ŽOFA (*živá, jazyčná žena*): Ja by som ti, syn môj, len takú radu, čo by i nejakú obnôšku mala, meno moje. Pri ženbe i rozumu sa načim poradiť, nielen čo oči vidia.

ĽAVKO (*starý furták*): A veď ti je Evka už aspoň piata frajerka, ako si z vojny doma.

ŽOFA (*tajnostne*): A Bete, vydatej žene, pokoj. V cudzej kapuste chytia ťa, meno moje.

ĎURKO (*driečny ľahťikár*): A ktože vám to už?

ŽOFA: Ani ťa nie je hodna vyžívať.

ĎURKO: Veď som ja len tak zašiel k nej niektorý raz ako k susede a – už to viete.

ĽAVKO: Vieme. Práve preto: maj rozum.

ŽOFA: Ty, si chvála pánu bohu, hodný, pekný urástol, na rozume ti z vrstovníkov nikto nechytí, nuž si môžeš i troška preberať, meno moje.

ĽAVKO: Hádam – môj syn! Ja som ho vychoval, vyučil. Môjho rozumu sa chytaj i teraz.

ŽOFA: Tak, meno moje. Ja sa vše poobzerám po tých našich dievčencoch, ale nič sa mi to nezdá. Medzi želiarskymi tebe rovnej niet. Mohla by si prsty oblízať i Marka Suchých, Anča Vrtiake... Ale veď som počula, že sa ty točíš i okolo Judky Bielych. Ej, či to tak? Materi nič nezjaviť, meno moje?

ĎURKO: Načo som vás mal baláchať? Ktože vie, či by šla, či by ju dali.

ĽAVKO: To je poriadna a majetná! Lepšej by ti nevedel ani vlastný otec poradiť. Ej, to by bola – gazdovská! Nemusel by si sa plahočiť v zime po furmankách, zárobkoch ako tvoj otec.

ĎURKO: I ja by takú chcel, len by šla niektorá.

ŽOFA: Už by ti ju bola prekonala, meno moje. Ale akoby ti ja ani materou nebola, že si mi to už nezvestoval.

ĽAVKO: Dobré máš! Nevrav. Len choď za ňou a doved' sa poriadku!

ŽOFA: Id', meno moje, a probuj. Rodinu naviesť, to je už moja starosť.

ĽAVKO: Ale sa drž pri nej, chlapče! Poriadnymi rečami ju zabávajú a nahovárajú. Však dievčence mnoho dadia na lichotivé reči.

ĎURKO: Vysielate ma... Ak nepôjde?

ĽAVKO (*chvastave*): Bist'u dade! Jesto dievčat na každý prst desať. Keď tá nie, obrátime sa inde. Čože?! Tebe je celý svet otvorený. Môj syn, ľaľad!

ŽOFA: Taký šuhaj, ako si ty, meno moje!

ĽAVKO: Všade sa vieš vyznačiť a nijakej roboty sa nezľakneš. I Žofa Buriane, i to, čo mati, i to by bola.

ŽOFA: Bola, bola, meno moje, ale ja by som radšej, keby len Judka šla. Tam sa lepšie majú. Ľahko by ti šla hodina. Tam by si nemusel hrdlačiť, len si svoj mladý život chrániť a žiť si po vôli, meno moje.

ĽAVKO: Nech opáči i tam, i tam. Viem, nikde sa nezahanbíš.

ŽOFA: Nepočúvaj, meno moje. Akože pôjde razom na dvoje? Netáraj, otec.

Jozef Gregor Tajovský – *Statky-zmätky*

A. Na základe informácií získaných z ukážky vypracujte na skúškový hárok nasledovné zadania:

1. Vyvodte z textu štyri charakteristiky Ďurka.	8 bodov
2. Nájdite v texte tri rady, ktoré rodičia dávajú Ďurkovi pri hľadaní životnej partnerky.	6 bodov
3. Identifikujte v texte mená žien, okolo ktorých sa točí Ďurko.	3 body
4. Nájdite v texte dve vlastnosti, ktoré by mala mať Ďurkova budúca nevesta.	4 body
5. Zaradte vyššie uvedené dielo do príslušného literárneho druhu a smeru.	2 body
6. Vysvetlite slovné spojenie „ľahko by ti šla hodina“.	2 body

B. Zostavte text v maximálnom rozsahu 1 strany, v ktorom by ste pouvažovali o kritériách, ktoré sú kľúčové pri výbere životného partnera. Vychádzajte pritom z vlastného pozorovania, ako aj z myšlienok uvedených v ukážke z činohry Statky zmätky od Jozefa Gregora Tajovského.

Pri zostavovaní textu majte na zreteli nasledovné:

1. dodržanie témy a predstavenie dvoch argumentov, ktoré by podporili váš názor na danú problematiku, a z nich vyplývajúceho záveru,	15 bodov
2. nadväznosť textu a logický sled informácií,	2 body
3. členenie na úvod, jadro a záver,	1 bod
4. dodržanie noriem súčasného spisovného jazyka, vzhľad a čitateľnosť textu.	2 body

SUBIECTUL al II-lea

(15 de puncte)

„Katedra manažmentu kultúry a turizmu FF UKF v Nitre, Kultúrna a vedecká spoločnosť Ivana Krasku v Nadlaku, Demokratický zväz Slovákov a Čechov v Rumunsku a Slovenské národné múzeum v Martine pripravili výstavu *Slováci v Rumunsku*. [...] Vernisáž kultúrno-výchovne a popularizačno-vedne zameraného podujatia sa uskutočnila 28. apríla 2016 o 16. hod. v SNM v Martine. Kultúrny program zabezpečili naši krajanovia z DZSČ v Rumunsku. Vizuálnu dokumentáciu pracovníkov Katedry manažmentu kultúry a turizmu FF UKF v Nitre doplnili fotografie a dokumentárne filmy z rodinných archívov a z fondov Kultúrnej a vedeckej spoločnosti Ivana Krasku. Vystavený dokumentačný materiál vrátane úžitkových aj dekoratívnych predmetov reflektoval materiálo-technologickú kultúru, rodinný a spoločenský život, obyčajové tradície aj umeleckú tvorbu v lokalitách so slovenským osídlením v geograficky odlišných oblastiach Rumunska.“

Linda Pospíšilová - *Kontexty kultúry a turizmu*, 2016

V rozsahu pol strany zostavte slávnostný príhovor k príležitosti otvorenia výstavy fotografií *Slováci v Rumunsku*.

a. Obsahová stránka	8 bodov
b. Dodržanie náležitostí špecifických pre daný slohový útvar – 5 bodov; dodržanie noriem súčasného spisovného jazyka – 1 bod; vzhľad a čitateľnosť textu – 1 bod	7 bodov

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

V rozsahu 3 – 4 strán napíšte esej na tému Mužské postavy v dielach lyrizovanej prózy (naturizmu). Esej bude koncipovaná s dôrazom na ľubovoľný výber dvoch postav z dvoch študovaných diel. Pri vypracovávaní eseje majte na zreteli nasledovné požiadavky:

- vhodný výber dvoch mužských postáv a ich zaradenie do diel,
- stručný obsah literárnych diel, do ktorých patria východiskové postavy,
- identifikácia štyroch znakov daného literárneho smeru,
- charakteristika východiskových postáv,
- identifikovanie podobností a odlišností existujúcich medzi vybranými literárnymi postavami.

a. Obsahová stránka textu	22 bodov
b. Formálna stránka textu (členenie na úvod, jadro a záver – 1 bod, nadväznosť a logický sled informácií – 3 body, dodržanie noriem súčasného spisovného jazyka – 3 body, vzhľad a čitateľnosť textu – 1 bod)	8 bodov